

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17CoCsp/2/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8719203320
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8719203320.3

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Marianny Hirkovej a JUDr. Eduarda Valenčina v spore žalobcu: R Collectors s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábřeží 8A, 811 02 Bratislava, IČO: 50 094 297, proti žalovanému: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX/XXX, XXX XX D., právne zastúpený JUDr. Matúš Motyka, advokát, Námestie SNP 7, 091 01 Stropkov, IČO: 50 487 108, v konaní o zaplatenie 3.522,32 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Poprad, č.k. 18Csp/72/2019 – 367 zo dňa 04.08.2023 takto

rozhodol:

Mení uznesenie prvoinštančného súdu tak, že nepripúšťa späťvzatie žaloby.

Priznáva žalovanému nárok na náhradu trov konania v konaní o späťvzatie žaloby voči žalobcovi v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady rozhodne prvoinštančný súd samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením prvoinštančný súd rozhodol o podaní žalobcu, ktorý zbral žalobu späť v celosti.

2. Prvým uznesením prvoinštančný súd konanie zastavil a priznal žalovanému náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100%. Odvolací súd potom čo žalovaný podal odvolanie, toto uznesenie zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Prvoinštančný súd v zmysle pokynov odvolacieho súdu zisťoval dôvody pre zastavenie konania. Aplikoval ustanovenie § 144, § 145 a § 146 CSP. Prvoinštančný súd dospel k záveru, že samotné subjektívne presvedčenie alebo domnienka žalovaného o vážnosti dôvodov na nesúhlas so zastavením konania nepostačuje. Skutočnosti, ktoré uviedol žalovaný pri nesúhlase so späťvzatím žaloby podľa prvoinštančného súdu nie sú natoľko vážne, a to ani právne, eticky a morálne, ekonomicky, že nemajú závažný charakter, keďže pokračovanie v spore by bolo v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. Samotné zastavenie konania by nemalo zásadný vplyv na oprávnený záujem žalovaného.

Záujmom žalovaného v konaní bolo sa brániť voči žalobcovi v spore o zaplatenie dlhu zo zmluvy o úvere, v zmysle ktorého by došlo k zamietnutiu žaloby, a teda k neuloženiu povinnosti zaplatiť dlh. Zastavením konania nedôjde k porušeniu princípu právnej istoty z hľadiska práv a povinností vyplývajúcich zo zmluvy o úvere, nakoľko v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky v občianskoprávných sporoch súd ex offio skúma premlčanie a žalovanému by po zastavení konania už nehrozil postup smerujúci k vymáhaniu pohľadávky žalobcu, ktorá je predmetom tohto konania. Keďže žalovaný dôkazné bremeno existencie závažných respektíve vážnych dôvodov neuniesol a nepreukázal mieru ohrozenia a dopad pre žalovaného, súd konanie zastavil.

O trovách konania rozhodol podľa § 256 ods. 1 CSP.

4. Proti tomuto uzneseniu v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný. Žalovaný žiadal, aby odvolací súd napadnuté uznesenie prvoinštančného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie

konanie a nové rozhodnutie. Uplatnil si nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Uviedol, že prvoinštančný súd opätovne v napadnutom uznesení uvádza rovnaké dôvody, ako v minulosti. Poukázal ďalej na zásadu hospodárnosti konania a povinnosť súdu skúmať premlčanie ex offa. Uvedené však nedokáže prelomiť princíp právnej istoty ako jedného z nosných pilierov, na ktorých je postavený právny poriadok. Rozdiel medzi právoplatným rozsudkom súdu o zamietnutí žaloby a právoplatným uznesením súdu o zastavení konania je zásadný. Žalobca po zastavení konania môže kedykoľvek opätovne sa domáhať svojich nárokov, napríklad cestou upomínacieho konania. Môže túto činnosť vykonávať aj inými mimosúdnyimi aktivitami, napríklad aj nátlakovými metódami, napríklad telefonicky, sms a písomnými výzvami, môže požadovať plnenie napriek tomu, že odvolací súd evidentne spochybnil jeho aktívnu vecnú legitímáciu v spore.

Zamietnutie žaloby má zásadný vplyv na údaje uvedené v registri bankových a nebankových informácií, ktoré slúžia pri skúmaní bonity klienta pri žiadosti žalovaného o prípadné ďalšie úvery.

Pripustením späťvzatia žaloby sa žalobcovi do rúk vkladá argument, že neexistuje žiadne právoplatné rozhodnutie, ktoré by dôvodnosť ním uplatňovanej pohľadávky spochybňovalo.

Žalovaný poukázal aj na právny názor autorov komentovaného CSP, podľa ktorého dispozičné oprávnenie žalobcu vo vzťahu k podanej žalobe je úplne prirodzené v čase konania v prvej inštancii, t.j. do rozhodnutia súdu prvej inštancie vo veci samej. Po vyhlásení rozsudku však dispozičiu žalobcu so žalobou autori nepovažujú za vhodnú, pretože súd už vyslovil svoj autoritatívny názor na vec.

Žalovaný poukázal aj na rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, kde napr. odvolací súd vo veci 20CoCsp 37/2021 nepripustil späťvzatie žaloby.

5. K odvolaniu zaujal písomné stanovisko žalobca. Uviedol, že s odvolaním nesúhlasí. Záujmom žalovaného v konaní bolo sa brániť voči žalobcovi v spore o zaplatenie dlhu zo zmluvy o úvere, v zmysle ktorého by došlo k zamietnutiu žaloby a teda k neuloženiu povinnosti zaplatiť dlh. Žalobca po tom, čo žalovaný bol v odvolacom konaní úspešný zhodnotil právny stav a záujmy strán sporu a vyhodnotil, že s ohľadom na záujmy žalobcu, ale aj žalovaného bude najhospodárnejšie, ak žalobu žalobca zoberie v zostávajúcom rozsahu späť. Späťvzatím nedôjde k porušeniu princípu právnej istoty z hľadiska práv a povinností vyplývajúcich zo zmluvy o úvere, nakoľko podmienkou právneho poriadku je, že súd ex offa skúma premlčanie a žalovanému by po zastavení konania už nehrozil postup smerujúci k vymáhaniu pohľadávky žalobcu, ktorá je predmetom tohto konania. Žalobca nevidí dôvody pre nesúhlas ani z etických, morálnych či ekonomických dôvodov, nakoľko predmetom konania nebola otázka ochrany osobnosti, vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, určenie hospodárenia so spoločnou vecou. Práve naopak, predmetom konania je pohľadávka žalobcu, ku ktorej má vlastnícke právo a môže s ňou zachádzať podľa svojho uváženia v rámci dovoleného konania podľa všeobecných záväzných právnych predpisov.

Žalobca uviedol, že rozhodnutie sporu zastavením konania nemusí nevyhnutne znamenať porušenie právnej istoty. Poukázal na to, že ako dominus litis v spore môže disponovať so žalobou a odkázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 8/2013.

Požiadavka žalovaného pokračovať v konaní neslúži tak naplneniu princípu právnej istoty, ani princípu hospodárnosti konania a nemožno konanie žalovaného označiť ako za súladné s princípom zákazu zneužitia práva.

Preto žiadal, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho návrhom. Poukázal na obdobné rozhodnutia, ktorými odvolacie súdy späťvzatie pripustili.

6. K vyjadreniu žalobcu zaujal písomné stanovisko žalovaný, ktorý uviedol, že trvá na právnej argumentácii uvedenej vo svojom odvolaní.

7. Odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ustanovenia § 34 CSP preskúmal napadnuté uznesenie prvoinštančného súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v § 379 a nasl. CSP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario a zistil, že rozhodnutie prvoinštančného súdu nie je možné potvrdiť a ani ho zrušiť, pretože nie sú na to splnené zákonné ani procesné podmienky, preto odvolaciemu súdu neostávalo nič iné ako napadnuté uznesenie prvoinštančného súdu podľa § 388 CSP zmeniť.

8. Rozhodnutie prvoinštančného súdu napriek predchádzajúcemu záväznému právnomu názoru odvolacieho súdu v uznesení 17CoCsp/51/2022-328 zo dňa 10.11.2022 nezodpovedá ani v úvahe a ani v presvedčivosti odôvodnenia.

V prejednávanej veci predmetom sporu bolo plnenie 4.012,32 eur s príslušenstvom, ktoré žiadal žalobca od žalovaného. Prvoinštančný súd rozsudkom č.k. 18Csp/72/2019-218 zo dňa 27.10.2020 právoplatne rozhodol o čiastočnom zastavení konania v časti istiny nad 3.522,32 eur. V časti sumy 1.110,80 eur žalobe vyhovel. Vo zvyšku žalobu zamietol. Odvolací Krajský súd v Prešove uznesením č.k. 17CoCsp/29/2021-286 prvoinštančný rozsudok zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie okrem čiastočného zastavenia konania nad sumu 3.522,32 eur. Čiastočné zastavenie nadobudlo právoplatnosť dňa 17.11.2020. V tomto rozhodnutí odvolací súd poukázal na to, že je potrebné sa zaoberať aktívnou vecnou legitimáciou žalobcu a či všetky podmienky, vrátane zosplatnenia dlhu, boli pri postupovaní pohľadávky z Poštovej banky a.s. na žalobcu dodržané.

Po vyjadrení tohto právneho názoru odvolacieho súdu a po tom, čo bolo uznesenie odvolacieho súdu doručené sporovým stranám, žalobca podaním, ktoré došlo prvoinštančnému súdu dňa 24.03.2022 zobral žalobu späť bez bližšieho uvedenia dôvodu v celom rozsahu a žiadal rozhodnúť o trovách konania tak, že žiadnej zo strán konania neprizná náhradu trov konania.

Už vtedy žalovaný so späťvzatím žaloby nesúhlasil a poukázal na princíp právnej istoty, keď žalobca môže voči nemu kedykoľvek viesť opätovne konanie o vymoženie žalovanej pohľadávky.

Prvoinštančný súd konanie uznesením č.k. 18Csp/72/2019-311 zo dňa 23.06.2022 zastavil a rozhodol o trovách konania.

Po tom, čo voči tomuto uzneseniu podal odvolanie žalovaný, odvolací súd uznesením 17CoCsp/51/2022-328 napadnuté uznesenie zrušil a vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V tomto uznesení odvolací súd upriamil prvoinštančný súd na okolnosti, ktoré je potrebné pri úvahe o dôvodnosti nesúhlasu žalovaného so späťvzatím vyhodnotiť.

9. V napadnutom uznesení prvoinštančný súd opäť nevidel dôvody pre nesúhlas so zastavením konania s poukazom na hospodárnosť konania a s poukazom na okolnosť, že samotné zastavenie konania by nemalo zásadný vplyv na oprávnený záujem žalovaného. Subjektívne presvedčenie žalovaného o neprípustnosti zastavenia konania nepostačuje.

10. Žalobca ako dominus litis (pán sporu) má široké dispozičné práva vyplývajúce z procesného predpisu disponovať so svojou žalobou. Tieto práva neprislúchajú protistrane. Žalobca má právo svojimi procesnými úkonmi so žalobou disponovať v priebehu celého konania, môže ovplyvňovať priebeh konania. Táto dispozičná moc žalobcu je obmedzená ustanovením § 146 CSP, kedy vôľa žalobcu dosiahnuť zastavenie konania prostredníctvom inštitútu späťvzatia žaloby je limitovaná, a to nesúhlasom druhej procesnej strany so zastavením konania a existenciou vážnych dôvodov, pre ktoré konanie nie je možné zastaviť. Toto obmedzenie žalobcu je však limitované len v rozsahu unesenia dôkazného bremena žalovaným.

Už v minulosti odvolací súd poukázal na to, že žalobca zobral žalobu späť po tom, ako v odvolacom konaní už rozhodol odvolací súd o odvolaní proti vyhovujúcemu a zamietavému výroku prvoinštančného rozsudku, v čase, keď už vedel právny názor odvolacieho súdu na uplatňovaný nárok, keď bolo povinnosťou žalobcu pre úspech v spore preukázať aktívnu vecnú legitimáciu a teda, že mu právo patrí. Žalobca sa zrejme sám pri podávaní žaloby spoliehal, že nedostatok aktívnej vecnej legitimácie nebude preukázaný, respektíve namietaný a že sa domôže uplatňovanej pohľadávky voči žalovanému.

Na túto okolnosť však je potrebné prihliadať ex offo, a preto žalobca sa po rozhodnutí odvolacieho súdu dostal do takej procesnej situácie, že preukázanie svojej aktívnej vecnej legitimácie bolo nanajvýš obtiažne, ak nie možné, hoci týmto spôsobom bolo rozhodnutých množstvo sporov.

S takýmto vývojom sporu zrejme pri podaní žaloby žalobca nerátal. Preto je potrebné túto okolnosť vyhodnotiť ako okolnosť, ktorá z pozície uplatňovaného nároku žalobcu sa javilo ako neetická a bez právneho krytia s tým, že tieto okolnosti pokiaľ by súd ex offo nemusel skúmať, by žalovaný vzhľadom na to, že ide o spotrebiteľský spor, ani nevedel namietat'. Vyhovenie žalobe by mohlo mať zásadný vplyv na ekonomickú situáciu žalovaného, ktorý sa bránil vo veci žalobcovi, ktorá je silnou spoločnosťou s veľkými odborným a právnym zázemím.

11. Zamietavý výrok by žalovaného nedostal do pozície dlžníka, a teda neplatiča. Meritórne rozhodnutie o zamietnutí žaloby by malo vplyv na údaje uvedené v registri bankových a nebankových informácií a na budúce postavenie žalovaného v úverových vzťahoch. Uznesenie o zastavení konania by tento stav nenavodilo, žalovaný, keďže žalobca by stále vykazoval voči žalobcovi dlh, by nemal dostatočnú kredibilitu.

12. Odvolací súd je toho názoru, že po zastavení konania žalovaný by mohol byť žalobcom opätovne vyzývaný k úhrade dlhu a boli by využívané iné inštitúty na úhradu uplatňovaných nárokov, pretože by doposiaľ nebolo rozhodnuté o tom, že právo z daného úverového vzťahu žalobcovi nepatrí.

Naopak, pokiaľ by bolo meritórne rozhodnuté o uplatnenom nároku žalobcu, súd by buď zistil, že právo žalobcovi patrí a potom by legálne mohol žalobca uplatňovaný nárok od žalovaného vymáhať alebo by bolo zistené, že žalobca nie je aktívne vecne legitimovaný a jeho nároky voči žalovanému z daného úverového vzťahu pri postúpení pohľadávky z D. E., F., ako sa to stalo v prejednávanej veci, mu nepatria, a teda nemôže ani v iných konaniach, mimo súdneho konania, nároky vymáhať.

Meritórne rozhodnutie o uplatnenom nároku by jednoznačne určilo, či akékoľvek vymáhanie nároku je žalobcom legálne a legitímne.

13. Je všeobecným záujmom chrániť spotrebiteľov ako slabšiu zmluvnú stranu, čo nakoniec určuje aj aktuálny Civilný sporový poriadok v osobitných ustanoveniach. Civilný sporový poriadok umožňuje v spotrebiteľských sporoch, aby súdy v prospech spotrebiteľa prevzali väčšiu procesnú aktivitu. Odvolací súd z poznatkov vlastnej rozhodovacej praxe konštatuje, že je všeobecne známe, že banky postupovali bankové pohľadávky na nebankové subjekty zmluvami o postúpení pohľadávok. V priebehu konaní vyšlo najavo, že sú neplatné pre nedodržanie veľmi prísnych hmotnoprávných podmienok pre postupovanie takýchto pohľadávok.

Je to tak aj v danom prípade, kedy banková pohľadávka bola postúpená na nebankový subjekt, pričom vecná legitímácia žalobcu práve pre možnosť aktivity súdu pri zisťovaní skutkových okolností prejednávanej veci preskúmať a vyhodnotiť bola spochybnená.

14. Aktivitou súdu v procese dokazovania sa zrovnoprávňuje postavenie spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v pozícii k dodávateľovi. A práve uvedená okolnosť je tiež dôležitou otázkou všeobecného záujmu pri posudzovaní správania sa žalobcu ako dominantnej strany v prejednávanej veci pri posudzovaní nesúhlasu žalovaného so späťvzatím žaloby. Už len subjektívny pocit žalovaného, že má obavu z ďalšieho vymáhania pohľadávky od žalobcu, ktorá nebola meritórne rozhodnutá (okrem čiastočného zastavenia konania) je dôvodom, že odvolací súd rozhodol o zmene rozhodnutia prvoinštančného súdu a späťvzatie žaloby podľa § 146 CSP nepripustil. Samotné subjektívne presvedčenie tak ako to uviedol prvoinštančný súd nepostačuje na nezastavenie konania, avšak samotné subjektívne presvedčenie žalovaného a všetky ostatné vážne dôvody, pre ktoré nie je možné toto konanie zastaviť v jednom celku tvoria vážne dôvody relevancie nesúhlasu žalovaného. Ani odvolací súd nevidí dôvody na zastavenie konania pre späťvzatie žaloby žalobcom v tomto štádiu konania.

Správanie žalobcu v procese späťvzatia uplatňovanej pohľadávky bolo účelové s cieľom predísť rozhodnutiu súdu o tom, že mu právo nepatrí s potencionálnym dopadom na žalovaného v prípade budúceho vymáhania nejudikovanej pohľadávky.

15. Preto odvolací súd napadnuté uznesenie prvoinštančného súdu zmenil a späťvzatie žaloby nepripustil (§ 388 CSP).

16. Žalovanému v rámci konania o späťvzatie žaloby priznal nárok na náhradu trov konania podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1, 2 CSP. V časti konania o späťvzatie žaloby bol žalovaný úspešnou stranou sporu, a preto mu súd nárok na náhradu trov konania voči neúspešnému žalobcovi v tomto rozsahu priznal. O výške tejto náhrady bude rozhodnuté prvoinštančným súdom samostatným uznesením.

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).